

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΜΟΝΤΕΛΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ»

Σειρά: ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

10

Εξακουστή-Πετρούλα Αγγελάκου
Μαρία Αθανάτου • Γιαννούλα Αρβανίτη
Παναγιούλα Βενέτη • Στυλιανή Γκλεζάκου
Σοφία Ζαγκανίκα • Φραγκίσκος Καλαβάσης
Κωνσταντία Καλτσούλα • Ασπραδενή Κόκκινου
Αναστάσιος Κοντάκος • Σωτήριος Κουμπιάδης
Χρήστος Παπαδόπουλος • Γεώργιος Κρητικός
Σοφία Κυδώνη • Κωνσταντίνα Μαυρογιάννη
Ελισάβετ Μαυρουδή • Μιχάλης Μειμάρης

ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΜΟΝΤΕΛΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ
ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΚΑΙ Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΗΣ

TOPICS IN EDUCATIONAL DESIGN

DEVELOPMENT MODELS OF SCHOOLS: APPLICATIONS OF THE
SYSTEMIC APPROACH AND ITS EDUCATIONAL ENGINEERING

Επιμέλεια: Αναστάσιος Κοντάκος, Φραγκίσκος Καλαβάσης
Editors: Anastassios Kodakos, Fragkiskos Kalavasis

Καλοτίνα Μουσελλή • Εμμανουήλ Μουστάκης
Ανδρέας Μούτσιος-Ρέντζος
Θωμάς Κ. Μπαμπάλης • Εμμανουήλ Μπαρμπάλης
Αναστασία Μπερντεσιόγλου • Ελένη Νικολάου
Βασίλης Παπαβασιλείου • Χρυσή Πολυχρονάκη
Ευαγγελία Ράππου • Έλλη Σαμαρτζή
Σπύρος Σπύρου • Παναγιώτης Ι. Σταμάτης
Ελένη Τερζή • Γεωργία Τσιπά
Γιώργος Φεσάκης • Ελισάβετ Χατζαντώνη

Η σχέση θεωρίας και πράξης και η διαμάχη σχετικά με την πρωτοκαθεδρία μίας εξ αυτών αποτελούσε ανέκαθεν αντικείμενο προβληματισμού και αναστοχασμού των επιστημών της εκπαίδευσης, αλλά ταυτόχρονα και το «τυφλό σημείο» της αυτο- και ετεροαναφοράς τους. Η συστημική προσέγγιση, με την ολιστική οπτική της στα φαινόμενα ενός υπό διαρκή διαφοροποίηση κόσμου, ενσωματώνει την παρατήρηση αυτής της σχέσης ευρισκόμενου στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό της Σχολικής Μονάδας ως σχεδίων, δράσεων, αλληλεπιδράσεων και αναστοχαστικών διεργασιών. Στη βάση αυτή, οι επιστήμες του εκπαιδευτικού σχεδιασμού επιχειρούν να οριοθετήσουν μια λειτουργική «εκπαιδευτική μηχανική» η οποία να γεφυρώνει το χάσμα θεωρίας και πράξης, αναδεικνύοντας τη σημασία των δομικών διασυνδέσεων στο εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον της σχολικής μονάδας.

Σκοπός του 10ου τόμου είναι η ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών στο πεδίο της εκπαιδευτικής μηχανικής σχετικά με τη δυνατότητα της αξιοποίησης της συστημικής προσέγγισης στην εκπαιδευτική πράξη. Στους επιμέρους στόχους συγκαταλέγεται η κριτική αποτίμηση της παιδαγωγικής αξίας της συστημικής θεωρίας. Παράλληλα, παρουσιάζονται παραδείγματα περιπτώσεων αξιοποίησής της κατά το σχεδιασμό και την ανάπτυξη εκπαιδευτικών μονάδων, τόσο σε επίπεδο γενικού λειτουργικού προγραμματισμού όσο και σε επίπεδο ευρύτερων εφαρμογών γνωσιακής διακυβέρνησης οργανισμών.

Ο παρών τόμος απευθύνεται σε στελέχη της εκπαίδευσης όλων των επιπέδων και όλων των τύπων, σε απόφοιτους/ους και φοιτήτριες/τές του συγκεκριμένου Π.Μ.Σ., αλλά και σε όλους/ες τους/τις φοιτητές/τριες, σε εκπαιδευτικούς και ερευνητές/τριες όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης, όπως και σε κάθε ενδιαφερόμενο/η.

The relationship between theory and practice and the controversy about the primacy of one of them have always been an object of concern and reflection of educational sciences as well as the "blind spot" of their self- and heteroreferences.

The systemic approach, with its holistic view of the phenomena of an existent world under continuous discrimination, incorporates the observation of this relationship in the educational school planning, as a network of projects, actions, interactions and reflective processes. On this basis, the sciences of educational planning attempt to define a functional "educational engineering" that bridges the gap between theory and practice, highlighting the importance of structural interconnection inside and outside school.

The purpose of this collective volume is the exchange of views and experiences in the field of educational engineering on the possibility of using the systemic approach in the educational practice. Aiming to evaluate the pedagogical value of the systemic theory, examples of cases of using the systemic theory during the design and development of schools will be including both at a level of a general operating program and at the wider applications of the knowledge governance of organizations.

The 10th volume is addressed to leaders at all levels and all types of Education, to the students of the Postgraduate Program, as well as to all students, teachers and researchers from all levels of Education.

ISBN set: 978-960-953-962-3

ISBN 978-618-5059-81-1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή.....	19
---------------	----

A' ΜΕΡΟΣ: Θεωρία και Έρευνα

• Επίπεδο Εκπαιδευτικού Συστήματος

Μιχάλης Μειμάρης

Human[e]ducation: Αλφαριθμητισμός βασισμένος στο γνώθι σαυτόν	27
Human[e]ducation: Literacy based on self-consciousness	32

Εξακουστή-Πετρούλα Αγγελάκου

Συστημική Σχολική Ανάπτυξη: Παραδείγματα εκτελεστικής οντολογίας	33
Systemic School Development: Examples of executive ontology	47

Παναγιούλα Βενέτη, Γιώργος Φεσάκης, Αναστάσιος Κοντάκος,

Φραγκίσκος Καλαβάσης

Αγωγή του Ψηφιακού Πολίτη και Εκπαιδευτικός Σχεδιασμός	48
Digital Citizenship and Educational Design	70

Ελένη Νικολάου

Η συμβολή της οικολογικής προσέγγισης στην πρόληψη και αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς των παιδιών της σχολικής ηλικίας.....	72
The contribution of the ecological approach to preventing and addressing behaviour problems of school-age children	84

• *Επίπεδο Οργανισμού (Σχολικής Μονάδας)*

Αναστάσιος Κοντάκος, Γιώργος Φεσάκης, Ελισάβετ Μαυρουδή

Διαχείριση ενσωμάτωσης καινοτομίας στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση: Η περίπτωση της μετάβασης του ΠΜΣ ΜΣΑΕΜ σε μικτό μοντέλο διδασκαλίας	87
The case of transition of the Postgraduate Programme M.Ed. in Models of Educational Planning and Development to a mixed teaching model, as innovation management integration in Higher Education	109

Γεώργιος Κρητικός, Ανδρέας Μούτσιος-Ρέντζος

Μηχανική των Διεπιστημονικών Αναστοχασμών στη Σχολική Μονάδα	111
Engineering of Interdisciplinary Reflections in the School Unit	125

Αναστάσιος Κοντάκος

Μοντέλο διάγνωσης συστημικής επάρκειας ως ανάπτυξης πολυπλοκότητας και εφαρμογές στη σχολική ανάπτυξη: Μια αναδυτική πρόταση	127
Diagnosis model of systemic competence and applications in systemic school development: an emergent proposal.....	152

• *Επίπεδο Εσωτερικών Διεργασιών (Δομών, Διαδικασιών, Λειτουργιών, Ρόλων, Οργάνωσης και Διάδρασης)*

Θωμάς Κ. Μπαμπάλης, Έλλη Σαμαρτζή

Συστημική σκέψη στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας: Ένα παράδειγμα διδασκαλίας	157
Promoting systems thinking through the Greek Language lesson: A teaching approach.....	179

Βασίλης Παπαβασιλείου

Η συστημική προσέγγιση στο πλαίσιο των παιδαγωγικών αρχών του αιεφόρου νηπιαγωγείου: Διερεύνηση γνώσεων φοιτητών/τριών προσχολικής αγωγής.....	180
The systemic approach in the context of pedagogical principles of the sustainable kindergarten: study of knowledge of students of the early childhood sector	191

Παναγιώτης Ι. Σταμάτης

Σχεδιασμός και ανάπτυξη διδασκαλίας με επικοινωνιακά «χαρακτηριστικά»	193
Design and development of a teaching process with communicative features	207

Β' ΜΕΡΟΣ: Εμπειρία και Εφαρμογές**I. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**• *Ανάπτυξη Διδασκαλίας*

Γιαννούλα Αρβανίτη, Σοφία Ζαγκανίκα, Σωτήριος Κουμπιάδης, Χρήστος Παπαδόπουλος, Χρυσή Πολυχρονάκη, Σπύρος Σπύρου, Γεωργία Τσιπά Η Ανάπτυξη της διδασκαλίας ως Ανάπτυξη Σχολικής Μονάδας: Ένα παράδειγμα μικροέρευνας	213
Teaching development as School Development: A micro-research example	219

Ελένη Τερζή

Η σχέση της Σχολικής Μονάδας με την Επιστημονική Σκέψη: Μια προσέγγιση των Φυσικών Επιστημών στη Σχολική Μονάδα με την Εκπαιδευτική Μηχανική	221
The relevancy of the school unit with the scientific thought: An approach of the Natural Sciences in School Units with the Educational Engineering	227

• *Ανάπτυξη Προσωπικού***Στυλιανή Γκλεζάκου**

Εκπαίδευση για την ψηφιακή πολιτεότητα: Διερεύνηση επιπέδου ανησυχιών των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα	228
Education for digital citizenship: Investigation of the level of concern of teachers in Greece	231

Ευαγγελία Ράπτου

Η αυτοαντίληψη των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τις επικοινωνιακές τους ικανότητες/δεξιότητες	233
The self-perception of teachers of Secondary Education for their communication abilities/skills	240

- *Ανάπτυξη Ηγεσίας και Μάνατζμεντ*

Σοφία Κυδώνη

Ο ρόλος της Ηγεσίας στην Παρακίνηση Εκπαιδευτικών	
Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	241
The role of leadership in Primary Teachers' Motivation	247

Ελισάβετ Χατζαντώνη

Σχολική Ανάπτυξη ως Ανάπτυξη Οργανωσιακής Πολυπλοκότητας:	
Το Παράδειγμα του Γνωστικού Μάνατζμεντ στις Σχολικές Μονάδες	249
School Development as Development of Organizational Complexity:	
The Example of Cognitive Management in School Units	254

- *Ανάπτυξη Σχολικού Κλίματος και Σχολικής Κουλτούρας*

Αναστασία Μπερντεσιόγλου

Ο ρόλος του Διευθυντή ως διαμορφωτή κουλτούρας αλλαγής	255
The role of the director as a form factor of a change culture	259

- *Σχολική Ανάπτυξη*

Μαρία Αθανάτου, Κωνσταντία Καλτσούλα, Αστραδενή Κόκκινου, Κωνσταντίνα Μαυρογιάννη, Καλοτίνα Μουσελλή, Εμμανουήλ Μουστάκης, Εμμανουήλ Μπαρμπάλης

Ανάπτυξη Σχολικής Μονάδας: Ένα παράδειγμα μικροέρευνας	261
School Development: A micro-research example	269

II. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (2016/2017)	271
---	-----